

MAAILMAN ANTIDOPINGSÄÄNNÖSTÖ

KANSAINVÄLINEN
STANDARDI

ERIVAPAUDET

2023

Kansainvälinen erivapausstandardi

M maailman antidopingsäännöstöön kuuluva *kansainvälinen erivapausstandardi* on luonteeltaan pakollinen *kansainvälinen standardi*, joka on kehitetty osana maailman antidopingohjelmaa. Standardi on laadittu yhteistyössä *allekirjoittajatahojen*, viranomaisten ja muiden asianomaisten urheilutoimijoiden kanssa.

Ensimmäinen *kansainvälinen erivapausstandardi* hyväksyttiin vuonna 2004, ja se tuli voimaan 1.1.2005. Sitä on sen jälkeen täydennetty seitsemän kertaa. Ensimmäinen muutettu versio tuli voimaan tammikuussa 2009, toinen tammikuussa 2010, kolmas tammikuussa 2011, neljäs tammikuussa 2015, viides tammikuussa 2016, kuudes tammikuussa 2019 ja seitsemäs tammikuussa 2021. *WADAn* hallitus vahvisti ja hyväksyi standardin tämän korjatun version 23.9.2022, ja se tulee voimaan 1.1.2023.

Julkaisija:

World Anti-Doping Agency
Stock Exchange Tower
800 Place Victoria (Suite 1700)
PO Box 120
Montreal, Quebec
Canada H4Z 1B7

www.wada-ama.org

Puhelin: + 1 514 904 9232
Faksi: + 1 514 904 8650
Sähköposti: code@wada-ama.org

SISÄLLYSLUETTELO

OSA 1: JOHDANTO, SÄÄNNÖSTÖN MÄÄRÄYKSET, KANSAINVÄLISEN STANDARDIN MÄÄRÄYKSET JA MÄÄRITELMÄT	4
1.0 Johdanto ja laajuus	4
2.0 Säännöstön määräykset.....	4
3.0 Määritelmät ja tulkinta	4
OSA 2: ERIVAPAUDEN MYÖNTÄMISTÄ KOSKEVAT STANDARDIT JA SEN PROSESSI	10
4.0 Erivapauden hankkiminen	10
5.0 Antidopingorganisaatioiden erivapauksia koskevat vastuut	13
6.0 Erivapauden hakemisprosessi.....	15
7.0 Erivapauden tunnustamisprosessi.....	18
8.0 Erivapauspäätösten arviointi WADAssa	19
9.0 Tietojen luottamuksellisuus	20
LIITE 1: Säännöstön artiklan 4.4 vuokaavio.....	22

OSA 1: JOHDANTO, SÄÄNNÖSTÖN MÄÄRÄYKSET, KANSAINVÄLISEN STANDARDIN MÄÄRÄYKSET JA MÄÄRITELMÄT

1.0 Johdanto ja laajuus

Kansainvälinen erivapausstandardi on pakollinen kansainvälinen standardi, joka on kehitetty osana maailman antidopingohjelmaa.

Kansainvälisen erivapausstandardin tarkoituksena on laatia (a) ehdot, joiden täytyttyä voidaan lääkinällisistä syistä myöntää erivapaus ja siten sallia tilanne, jossa urheilijan näytteestä löytyy kiellettyä ainetta tai jossa urheilija käyttää, yrittää käyttää, pitää hallussaan, luovuttaa ja/tai yrittää luovuttaa kiellettyä ainetta tai menetelmää, (b) antidopingorganisaatioille määrättyt vastuut erivapauspäätösten tekemisestä ja niistä kertomisesta, (c) prosessi, jonka avulla urheilija hakee erivapautta; (d) prosessi, jonka avulla urheilija saa antidopingorganisaation tunnustamaan toisen antidopingorganisaation myöntämän erivapauden, (e) WADAn käyttämä prosessi erivapauspäätösten arvioimiseksi ja (f) erivapausprosessiin liittyvät tiukat luottamuksellisuussäännökset.

Säännöstöstä peräisin olevat määritellyt käsitteet on merkitty tässä kansainvälisessä standardissa kursivilla. Tässä tai jossakin muussa kansainvälisessä standardissa määritellyt käsitteet on alleviivattu.

2.0 Säännöstön määräykset

Seuraavat vuoden 2021 säännöstön artikkelit ovat suoraan merkityksellisiä kansainvälisen erivapausstandardin kannalta, ja ne viittaavat suoraan säännöstöön:

- Säännöstön artikla 4.4 Erivapaudet
- Säännöstön artikla 13.4 Erivapauksiin liittyvät valitukset

3.0 Määritelmät ja tulkinta

3.1 Vuoden 2021 säännöstöstä peräisin olevat määritellyt termit, joita käytetään kansainvälisessä erivapausstandardissa

ADAMS: Lyhenne sanoista Anti-Doping Administration and Management System. Se on verkkopohjainen tietokannan hallintatyökalu, jolla voidaan kirjata, tallentaa, jakaa ja ilmoittaa tietoja ja näin auttaa urheilutoimijoita ja WADAA antidopingtoiminnassa tietosuojalainsäädäntö huomioiden.

Luovuttaminen: Muun henkilön suorittama kielletyn aineen tai kielletyn menetelmän käyttöön tai käytön yrittämiseen osallistuminen kyseistä ainetta tai menetelmää tarjoamalla, toimittamalla, valvomalla, edistämällä tai muulla tavoin. Tähän määritelmään eivät kuitenkaan sisälly terveydenhuoltohenkilökunnan hyvässä uskossa suorittamat toimet, joihin liittyy kielletty aine tai kielletty menetelmä, jota käytetään aitoihin ja laillisiin hoitotarkoituksiin tai muusta hyväksyttävästä syystä, eivätkä toimet, joissa on kysymys kielletyistä aineista, jotka eivät ole kiellettyjä kilpailujen ulkopuolisissa testeissä, paitsi jos olosuhteet kokonaisuudessaan osoittavat, että kyseisiä kiellettyjä aineita ei ole tarkoitettu aitoihin ja laillisiin hoitotarkoituksiin tai niillä aiotaan lisätä suorituskykyä urheilussa.

Positiivinen testitulos: WADAn akkreditoiman laboratorion tai muun WADAn hyväksymän laboratorion raportti, joka noudattaa *kansainvälistä laboratoriestandardia* ja ilmaisee, että *näytteessä on kiellettyä ainetta* tai sen *aineenvaihduntatuotteita* tai *merkkiaineita* tai todisteita *kielletyn menetelmän käytöstä*.

Antidopingorganisaatio: WADA tai *allekirjoittajataho*, joka vastaa minkä tahansa *dopingvalvontaprosessin* vaiheen käynnistämistä, toteutusta tai toimeenpanoa koskevien sääntöjen käyttöönotosta. Näitä ovat esimerkiksi Kansainvälinen olympiakomitea, Kansainvälinen paralympiakomitea, muut *suurten urheilutapahtumien järjestäjät*, joiden *tapahtumiin* sisältyy *testausta*, kansainväliset lajiliitot ja *kansalliset antidopingorganisaatiot*.

Urheilija: Kuka tahansa *henkilö*, joka osallistuu urheiluun kansainvälisellä tasolla (sitä kuin kukin kansainvälinen lajiliitto sen määrittelee) tai kansallisella tasolla (sitä kuin kukin *kansallinen antidopingorganisaatio* sen määrittelee). *Antidopingorganisaatio* voi harkintansa mukaan soveltaa antidopingsäännöstöä *urheilijaan*, joka ei ole *kansainvälisen tason urheilija* eikä *kansallisen tason urheilija*, ja näin tuoda kyseisen henkilön ”*urheilija*”-määritelmän piiriin. Mitä tulee *urheilijoihin*, jotka eivät ole *kansainvälisen* eivätkä *kansallisen tason urheilijoita*, *antidopingorganisaatio* voi halutessaan tehdä jotakin seuraavista: *testata* rajoitetusti tai ei ollenkaan, analysoida *näytteistä* vähemmän kuin koko *kiellettyjen aineiden* valikoiman, vaatia olinpaikkatietoja rajoitetusti tai ei lainkaan tai olla vaatimatta etukäteisiä *erivapauksia*. Jos kuitenkin antidopingsäännösten artiklaa 2.1, 2.3 tai 2.5 rikkoo *urheilija*, jonka *antidopingorganisaatio* on toimivaltansa nojalla valinnut testattavaksi ja joka kilpailee kansainvälisen tai kansallisen tason alapuolella, *säännöstössä* määritetyt *seuraamukset* on langetettava. Artiklojen 2.8 ja 2.9 mukaisesti sekä antidopingtietouteen ja *-koulutukseen* liittyvissä tarkoituksissa kuka tahansa *henkilö*, joka osallistuu urheiluun jonkin *säännösten* hyväksyvän *allekirjoittajatahon*, hallituksen tai muun urheilujärjestön alaisuudessa, on *urheilija*.

[*Urheilija-kohtaa koskeva kommentti: Urheiluun osallistuvat henkilöt voivat kuulua johonkin seuraavista viidestä ryhmästä:*

1) *kansainvälisen tason urheilijat*, 2) *kansallisen tason urheilijat*, 3) *henkilöt, jotka eivät ole kansainvälisen tai kansallisen tason urheilijoita mutta kuuluvat kansainvälisen lajiliiton tai kansallisen antidopingorganisaation toimivallan piiriin*, 4) *harrasteurheilijat* ja 5) *henkilöt, jotka eivät kuulu kansainvälisen lajiliiton tai kansallisen antidopingorganisaation toimivallan piiriin. Kaikki kansainvälisen ja kansallisen tason urheilijat kuuluvat säännösten antidopingsääntöjen piiriin, ja kansainvälisen ja kansallisen tason urheilun tarkka määritelmä on selostettava kansainvälisten lajiliittojen ja kansallisten antidopingorganisaatioiden antidopingsäännöissä.*]

Yritys: Tahallinen teko, joka muodostaa merkittävän askeleen toiminnassa, joka tähtää dopingrikkomuksen tekemiseen. Kuitenkin sillä ehdolla, että pelkän yrityksen perusteella dopingrikkomusta ei katsota tapahtuneen, jos *henkilö* luopuu *yrityksestä* ennen kuin sen havaitsee kolmas osapuoli, joka ei ole mukana *yrityksessä*.

CAS: Lyhenne nimestä The Court of Arbitration for Sport, Urheilun kansainvälinen välimiesoikeus.

Säännöstö: Maailman antidopingsäännöstö.

Kilpailu: Yksittäinen kilpailu, ottelu tai peli tai yksittäinen urheilukilpailu. Esimerkiksi koripallo-ottelu tai olympialaisten yleisurheilun 100 metrin juoksun loppukilpailu. Etappikilpailuissa ja

muissa urheilukilpailuissa, joissa palkinnot jaetaan päivittäin tai muun ajanjakson välein, *kilpailun* ja *urheilutapahtuman* ero määritellään asiaan liittyvän kansainvälisen lajiliiton säännöissä.

Koulutus: Oppimisprosessi, jonka tarkoituksena on juurruttaa ja kehittää urheilun henkeä vaalivia ja suojaavia arvoja ja toimintatapoja sekä ehkäistä tahallista ja vahingossa tapahtuvaa dopingin käyttöä.

Urheilutapahtuma: Sarja yksittäisiä *kilpailuja*, jotka suoritetaan yhdessä yhden päättävän elimen alaisuudessa (esim. olympialaiset, kansainvälisen lajiliiton maailmanmestaruuskisat tai Pan American Games -kilpailut).

Kilpailun aikana tai kilpailussa: Ajanjakso, joka alkaa klo 23.59 sinä iltana, joka edeltää *kilpailua*, johon *urheilijan* on määrä osallistua, ja joka päättyy *kilpailun* ja siihen liittyvän *näytteenotto*prosessin loputtua. Kuitenkin sillä edellytyksellä, että WADA voi hyväksyä tiettyä lajia koskevan vaihtoehdoisen määritelmän, jos kansainvälinen lajiliitto esittää pakottavan syyn poikkeavan määritelmän tarpeellisuudelle lajissaan, ja kaikkien *suurten urheilutapahtuman järjestäjien* tulee noudattaa kyseiseen lajiin liittyvää vaihtoehtoista määritelmää WADAn hyväksymisen jälkeen.

[Kilpailun aikana, kilpailussa -kohtaa koskeva kommentti: Yleismaailmallisesti hyväksytty Kilpailun aikana, kilpailussa määritelmä parantaa yhdenmukaisuutta eri lajien urheilijoiden välillä, poistaa tai vähentää kilpailun aikaisen testauksen aikatauluun liittyviä epäselvyyksiä urheilijoiden keskuudessa, estää tahattomat positiiviset testitulokset kilpailujen välillä tapahtuma-aikana ja auttaa ehkäisemään mahdollisten suoritusta parantavien kilpailun ulkopuolella kiellettyjen aineiden etujen siirtymistä kilpailujaksolle.]

Kansainvälinen urheilutapahtuma: *Urheilutapahtuma* tai *kilpailu*, jonka hallinnoiva taho tai tekniset virkailijat nimittävä taho on Kansainvälinen Olympiakomitea, Kansainvälinen Paralympiakomitea, kansainvälinen lajiliitto, *suuren urheilutapahtuman järjestäjä* tai jokin muu kansainvälinen urheilujärjestö.

Kansainvälisen tason urheilija: *Urheilijat*, jotka kilpailevat urheilussa kansainvälisellä tasolla kunkin kansainvälisen lajiliiton määrittämällä tavalla, *kansainvälisen testaus-* ja *tutkintastandardin* mukaisesti.

[Kansainvälisen tason urheilija -kohtaa koskeva kommentti: Kansainvälinen lajiliitto voi vapaasti määritellä kansainvälisen testaus- ja tutkintastandardin mukaiset ehdot, joilla se luokittelee urheilijat kansainvälisen tason urheilijoiksi esimerkiksi ranking-listojen, tiettyihin kansainvälisiin urheilutapahtumiin osallistumisen, lisenssityypin tai muiden seikkojen perusteella. Kansainvälisen lajiliiton on kuitenkin julkaistava nämä ehdot selkeässä ja tiiviissä muodossa, jotta urheilijat voivat nopeasti ja helposti saada selville, milloin heidät luokitellaan kansainvälisen tason urheilijoiksi. Jos ehtoihin esimerkiksi sisältyy osallistuminen tiettyihin kansainvälisiin urheilutapahtumiin, kansainvälisen lajiliiton on julkaistava luettelo kyseisistä kansainvälisistä urheilutapahtumista.]

Kansainvälinen standardi: WADAn käyttöön ottama standardi säännösten tukemiseksi. *Kansainvälisen standardin* noudattaminen (erotuksena muun vaihtoehdoisen standardin, käytännön tai menettelytavan noudattamisesta) riittää osoittamaan, että *kansainvälisen standardin* määrittelemät menettelytavat on suoritettu oikein. *Kansainväliseen standardiin* sisältyvät kaikki *tekniset dokumentit*, jotka on julkaistu *kansainvälisen standardin* mukaisesti.

Suurten urheilutapahtumien järjestäjät: Kansallisen olympiakomitean maanosaliitot ja muut kansainväliset moniurheiluorganisaatiot, jotka toimivat maanosatason, alueellisen tason tai muun tasoisen kansainvälisen urheilutapahtuman hallinnoivana tahona.

Kansallinen antidopingorganisaatio: Kunkin maan nimeämä taho (tai tahot), jolla (joilla) on ensisijaiset valtuudet ja vastuu antidopingsäännösten käyttöönotosta ja toteuttamisesta, näytteenoton johtamisesta ja tulosten käsittelystä kansallisella tasolla. Jos tätä nimitystä ei ole tehnyt maan toimivaltainen julkinen viranomainen tai viranomaiset, kyseinen taho on maan kansallinen olympiakomitea tai sen nimittämä taho. Suomessa kansallinen antidopingorganisaatio on SUEK.

Kansallisen tason urheilija: Urheilija, joka kilpailee kansallisella tasolla kunkin kansallisen antidopingorganisaation määrittämällä tavalla, joka on kansainvälisen testaus- ja tutkintastandardin mukainen.

Kilpailun ulkopuolella: Mikä tahansa ajanjakso, joka ei ole kilpailun aikana.

Hallussapito: Todellinen fyysinen hallussapito tai tulkinnallinen hallussapito (joka todetaan vain, jos kielletty aine tai kielletty menetelmä tai tilat, joissa kielletty aine tai kielletty menetelmä sijaitsee, ovat yksinomaisesti henkilön hallinnassa tai hän aikoo pitää niitä hallinnassaan); kuitenkin sillä ehdolla, että jos henkilö ei hallitse yksinomaisesti kiellettyä ainetta tai kiellettyä menetelmää tai tiloja, joissa kielletty aine tai kielletty menetelmä sijaitsee, tulkinnallinen hallussapito todetaan vain, jos henkilö on tiennyt kielletyn aineen tai kielletyn menetelmän läsnäolosta ja on aikonut hallita sitä. Pelkkää hallussapitoa ei kuitenkaan voida käyttää dopingrikkomuksen perustana, mikäli henkilö ennen minkäänlaisen ilmoituksen vastaanottamista siitä, että hän on tehnyt dopingrikkomuksen, on ryhtynyt konkreettisiin toimiin, jotka osoittavat, että henkilöllä ei koskaan ollut aikomusta hallussapitoon, ja että hän on luopunut hallussapidosta ilmoittamalla sen nimenomaisesti jollekin antidopingorganisaatiolle. Tässä määritelmässä toisin määritetyt seikat pois lukien kielletyn aineen tai kielletyn menetelmän ostaminen (sähköisesti tai muulla tavoin) katsotaan ostavan henkilön tekemäksi hallussapidoksi.

[Hallussapito-kohtaa koskeva kommentti: Tämän määritelmän mukaan urheilijan autosta löytyneet anaboliset steroidit olisivat dopingrikkomus, ellei urheilija pysty todistamaan, että autoa on käyttänyt joku muu. Tällaisessa tapauksessa antidopingorganisaation on kyettävä osoittamaan, että vaikka auto ei ollut yksinomaan urheilijan hallinnassa, urheilija tiesi anabolisista steroideista ja aikoi ottaa ne hallintaansa. Vastaavasti jos anabolisia steroideja löytyisi urheilijan ja hänen puolisonsa yhteisessä hallinnassa olevan kodin lääkekaapista, antidopingorganisaation olisi osoitettava, että urheilija tiesi, että lääkekaapissa on anabolisia steroideja ja aikoi ottaa ne hallintaansa. Pelkkä kielletyn aineen ostaminen katsotaan hallussapidoksi myös silloin, kun tuote ei saavu perille, sen vastaanottaa joku muu tai se lähetetään kolmannen osapuolen osoitteeseen.]

Kiellettyjen aineiden ja menetelmien luettelo: Luettelo, jossa luetellaan kielletyt aineet ja kielletyt menetelmät.

Kielletty menetelmä: Kiellettyjen aineiden ja menetelmien luettelossa määritelty menetelmä.

Kielletty aine: Mikä tahansa kiellettyjen aineiden ja menetelmien luettelossa kielletyksi määritelty aine tai aineluokka.

Harrastetason urheilija: Asianomaisen kansallisen antidopingorganisaation tällaiseksi määrittelemä luonnollinen henkilö; edellyttäen kuitenkin, ettei termi koske henkilöä, joka on dopingrikkomukseen syylistymistä edeltävän viiden (5) vuoden aikana ollut kansainvälisen tason urheilija (siten kuin kukin kansainvälinen lajiliitto sen määrittelee kansainvälisen testaus- ja tutkintastandardin mukaisesti) tai kansallisen tason urheilija (siten kuin kukin kansallinen antidopingorganisaatio sen määrittelee kansainvälisen testaus- ja tutkintastandardin mukaisesti), edustanut mitä tahansa maata kansainvälisen urheilutapahtuman avoimessa luokassa tai kuulunut mihin tahansa rekisteröityyn testauspooliin tai muuhun kansainvälisen lajiliiton tai kansallisen antidopingorganisaation ylläpitämään olinpaikkatietopooliin.

[Kommentti Harrastetason urheilija -kohtaan: Termillä ”avoin luokka” pyritään sulkemaan pois kilpailut, jotka on rajattu juniori- ja ikäryhmäluokkiin.]

Tulosten käsittely: Prosessi, joka sisältää vaiheet kansainvälisestä tulostenkäsittelystandardin artiklan 5 mukaisesta ilmoituksesta tai joissain tapauksissa (esim. poikkeavat dopingtestitulokset, urheilijan biologinen passi, olinpaikkatietomääräysten laiminlyönti) nimenomaisesti kansainvälisen tulostenkäsittelystandardin artiklassa 5 säädetyistä ilmoitusta edeltävistä vaiheista, aina syytteen ja tapauksen ratkaisuun, joka sisältää päättyneen ensivaiheen kuulemisprosessin tai valituksen (jos valitus on pantu vireille).

Näyte: Mikä tahansa dopingvalvontaa varten otettu biologinen materiaali.

[Näyte-kohtaa koskeva kommentti: Joskus on väitetty, että verinäytteiden ottaminen rikkoo tiettyjen uskonnollisten ryhmien ja kulttuuriryhmien periaatteita. On osoitettu, että tälle väitteelle ei ole mitään perusteita.]

Testaus: Dopingvalvontaprosessin osat, kuten testauksen suunnittelu, näytteenotto, näytteiden käsittely ja näytteiden kuljetus laboratorioon.

Erivapaus: Erivapauden saaneella urheilijalla on terveydentilansa vuoksi lupa käyttää kiellettyä ainetta tai menetelmää, kuitenkin ainoastaan sillä ehdolla, että artiklassa 4.4 ja kansainvälisessä erivapausstandardissa määritellyt ehdot täyttyvät.

Käyttö: Kielletyn aineen tai kielletyn menetelmän hyödyntäminen, soveltaminen, syöminen, pistäminen tai nauttiminen millä tahansa menetelmällä.

WADA: World Anti-Doping Agency, Maailman antidopingtoimisto.

3.2 Kansainvälisessä tietosuojastandardissa määritellyt termit

Henkilötiedot: Tiedot, arkaluonteiset henkilötiedot mukaan lukien, jotka koskevat nimettyä tai tunnistettavissa olevaa osallistujaa tai muita henkilöitä, joiden tietoja käsitellään yksinomaan antidopingorganisaation antidopingtoiminnan yhteydessä.

[Henkilötietoja koskeva kommentti: Henkilötiedoiksi katsotaan myös urheilijan nimi-, syntymäaika-, yhteys-, jäsenyyss- ja olinpaikkatiedot sekä tiedot, jotka koskevat urheilijalle mahdollisesti myönnettyjä erivapauksia, dopingtestien tuloksia ja tulosten käsittelyä (kurinpitokäsittelyt, muutoksenhaut ja rangaistukset). Henkilötietoja ovat myös muiden henkilöiden, esimerkiksi urheilijan kanssa työskentelevien tai häntä hoitavien tai antidopingtoimintaan liittyvissä asioissa häntä avustavien lääketieteen ammattilaisten ja muiden henkilöiden henkilö- ja yhteystiedot. Tällaiset tiedot ovat tämän kansainvälisen standardin sääntelyn piiriin kuuluvia henkilötietoja niiden koko käsittelyn ajan riippumatta siitä, ovatko kyseessä olevat henkilöt mukana järjestäytyneessä urheilutoiminnassa.]

Käsittely (ja sen johdannaiset, **käsitellä** ja **käsitelty**): Henkilötietojen kerääminen, käyttäminen, säilyttäminen, tallentaminen, julkaiseminen, siirtäminen, lähettäminen, muuttaminen, poistaminen tai muu hyödyntäminen.

3.3 **Kansainvälisessä erivapausstandardissa määritetyt termit**

Lääkinnällinen: Sairauden hoito lääkkeiden tai hoitomenetelmien avulla tai hoitoon liittyvä toiminta, tai hoidon antaminen tai siinä avustaminen.

Erivapauskomitea (Therapeutic Use Exemption Committee, TUEC): Erivapauskomitea on asianomaisen *antidopingorganisaation* asettama kuulemiselin, joka käsittelee erivapaushakemuksia.

WADAN ERIVAPAUSSKOMITEA (WADA THERAPEUTIC USE EXEMPTION COMMITTEE, WADA TUEC): WADAn erivapauskomitea on WADAn asettama kuulemiselin, jossa arvioidaan muiden *antidopingorganisaatioiden* erivapauspäätöksiä.

3.4 **Tulkinta**

3.4.1 *Kansainvälisen erivapausstandardin* virallinen teksti julkaistaan englanniksi ja ranskaksi. Mikäli englannin- ja ranskankielisten versioiden välillä ilmenee ristiriitaisuuksia, englanninkielinen versio pätee. Mikäli suomeksi käännetyn version ja englanninkielisen version välillä on ristiriitaisuuksia, englanninkielinen versio pätee.

3.4.2 *Säännöstön* tapaan myös *kansainvälisen erivapausstandardin* laadinnassa on otettu huomioon suhteellisuuden ja ihmisoikeuksien toteutumisen periaatteet sekä muut sovellettavat lakisääteiset periaatteet. Standardia tulee tulkita ja soveltaa tässä valossa.

3.4.3 *Kansainvälisen erivapausstandardin* tulkitsemisen ohjeena käytetään standardin määräyksiin liittyviä kommentteja.

3.4.4 Ellei toisin mainita, viittaukset kohtiin ja artikloihin ovat viittauksia *kansainvälisen erivapausstandardin* kohtiin ja artikloihin.

3.4.5 *Kansainvälisessä erivapausstandardissa* käytetty termi ”päivät” tarkoittaa kalenteripäiviä, ellei toisin ole ilmoitettu.

3.4.6 *Kansainvälisen erivapausstandardin* liitteet ovat luonteeltaan yhtä lailla pakollisia kuin *kansainvälisen standardin* muut osat.

OSA 2: ERIVAPAUDEN MYÖNTÄMISTÄ KOSKEVAT STANDARDIT JA SEN PROSESSI

4.0 Erivapauden hankkiminen

Urheilijan, jonka on käytettävä kiellettyä ainetta tai kiellettyä menetelmää lääkinällisistä syistä, on haettava erivapautta ennen tällaisen aineen tai menetelmän käyttämistä tai hallussapitoa, paitsi jos urheilijalla on oikeus hakea erivapautta takautuvasti artiklan 4.1 mukaisesti. Artiklan 4.2 ehtojen tulee täytyä joka tapauksessa.

[Kommentti artiklaan 4.0: Voi olla tilanteita, joissa urheilijalla on sairaus ja hän käyttää tai pitää hallussaan kiellettyä ainetta tai menetelmää ennen antidopingsäännösten soveltamista häneen. Tällaisissa tapauksissa aiemmin tapahtuneeseen käyttöön/hallussapitoon ei vaadita erivapautta, ja jatkossa voimassa oleva erivapaus riittää.]

4.1 Takautuva erivapaus antaa urheilijalle mahdollisuuden hakea erivapautta kielletylle aineelle tai menetelmälle tällaisen aineen tai menetelmän käyttämisen tai hallussapidon jälkeen.

Urheilija voi hakea erivapautta takautuvasti (mutta hänen on edelleen täytettävä artiklassa 4.2 määritellyt ehdot), jos jotakin seuraavista poikkeuksista voidaan soveltaa häneen:

- a) Kyseessä on lääketieteellinen hätätilanne tai sairauden kiireellinen hoito.
- b) *Urheilijalla ei ole ollut riittävästi aikaa tai mahdollisuutta lähettää (tai erivapauskomitealla käsitellä) erivapaushakemusta ennen näytteenottoa tai muut poikkeukselliset olosuhteet estivät sen.*
- c) Tiettyjen urheilulajien tai alalajien kansallisen tason priorisoinnista johtuen urheilijan kansallinen antidopingorganisaatio ei sallinut tai edellyttänyt urheilijan hakevan erivapautta etukäteen (katso kommentti artiklaan 5.1).
- d) Jos antidopingorganisaatio päättää ottaa näytteen urheilijalta, joka ei ole kansainvälisen tai kansallisen tason urheilija ja kyseinen urheilija käyttää kiellettyä ainetta tai kiellettyä menetelmää lääkinällisistä syistä, antidopingorganisaation on annettava kyseisen urheilijan hakea takautuvaa erivapautta.
- e) *Urheilija on käyttänyt kilpailun ulkopuolella, lääkinällisistä syistä, kiellettyä ainetta, joka on kielletty vain kilpailun aikana.*

[Kommentti artiklaan 4.1: Tietyn takautuvan poikkeuksen täytyminen ei välttämättä tarkoita, että erivapaus myönnetään; se tarkoittaa ainoastaan, että urheilijan hakemusta arvioidaan artiklan 4.2 mukaisesti, jotta voidaan todeta, täytyvätkö kyseisen erivapauden ehdot.]

[Kommentti artikloihin 4.1(c), (d) ja (e): Kyseisiä urheilijoita kehoitetaan pitämään potilasasiakirjansa valmiina, jotta he voivat todistaa niiden avulla artiklassa 4.2 määriteltyjen erivapausehtojen täyttymisen, jos erivapautta on haettava näytteenoton jälkeen takautuvasti.]

[Kommentti artiklaan 4.1(e): Tämä koskee tilanteita, joissa urheilija käyttää lääkinnällisistä syistä kilpailun ulkopuolella ainetta, joka on kielletty vain kilpailun aikana, mutta on olemassa riski, että kyseinen aine on urheilijan elimistössä vielä kilpailun aikana. Tällaisissa tilanteissa antidopingorganisaation on annettava urheilijan hakea erivapautta takautuvasti (jollei urheilija ole hakenut sitä etukäteen). Lisäksi tavoitteena on välttää tilanteita, joissa antidopingorganisaatio joutuu arvioimaan etukäteen tehtyjä erivapaushakemuksia, jotka eivät ehkä olekaan tarpeellisia.]

4.2 *Urheilijalle voidaan myöntää erivapaus, jos (ja vain jos) hän pystyy todennäköisysharkinnan perusteella osoittamaan, että jokainen seuraavista ehdoista täyttyy:*

- a) *Kyseinen kielletty aine tai kielletty menetelmä on tarpeellinen diagnosoidun sairauden hoitoon ja asiasta on asianmukainen kliininen todistusaineisto.*

[Kommentti artiklaan 4.2(a): Kielletyn aineen tai kielletyn menetelmän käyttö voi olla osa tarvittavaa diagnostista tutkimusta, ei itse hoitava aine tai hoitomenetelmä.]

- b) *Kielletyn aineen tai kielletyn menetelmän lääkinnällinen käyttö ei todennäköisysharkinnan perusteella kohota urheilijan suorituskykyä korkeammalle tasolle kuin mitä se olisi urheilijan terveydentilan palattua normaaliksi sairauden hoidon jälkeen.*

[Kommentti artiklaan 4.2(b): Urheilijan normaali terveydentila on selvitettävä yksilötasolla. Tietyn urheilijan normaali terveydentila on hänen terveydentilansa ilman sairautta, jota varten hän hakee erivapautta.]

- c) *Kielletty aine tai kielletty menetelmä on hyvän hoitokäytännön mukainen hoito kyseiseen sairauteen, eikä sen käytölle ole muuta sopivaa sallittua lääkinnällistä hoitovaihtoehtoa.*

[Kommentti artiklaan 4.2(c): Lääkärin on selitettävä, miksi valittu hoito oli kaikkein sopivin, esim. kokemusten, mahdollisten sivuvaikutusten tai muiden lääkinällisten syiden perusteella, mukaan lukien soveltuvin osin alueelliset hoitokäytännöt ja lääkkeiden saatavuus. Lisäksi aina ei ole tarpeen kokeilla ensin muita vaihtoehtoja ennen kielletyn aineen tai kielletyn menetelmän käyttöä.]

- d) *Kielletyn aineen tai kielletyn menetelmän käytön syy ei ole kokonaan tai osittain seurausta aiemmasta jonkin aineen tai menetelmän käytöstä (ilman erivapautta), jonka käyttö on tuolloin ollut kielletty.*

[Kommentti artiklaan 4.2: Tiettyjä sairauksia koskevien ehtojen noudattamisen apuna tulee käyttää WADAn julkaisua "TUE Physician Guidelines", joka löytyy WADAn verkkosivustolta.]

Erivapauden myöntäminen perustuu yksinomaan artiklan 4.2 ehtojen täyttymiseen. Asiaan ei vaikuta se, onko kielletty aine tai kielletty menetelmä sopivin tai turvallisin tai onko sen käyttö laillista.

Kun kansainvälisen lajiliiton tai suurten urheilutapahtumien järjestäjän erivapauskomitea päättää, tunnustaako se toisen antidopingorganisaation myöntämän erivapauden (katso artikla 7), ja kun WADA arvioi päätöstä myöntää erivapaus (tai olla myöntämättä erivapautta) (katso artikla 8), harkittava kysymys on sama kuin erivapauskomitealla, kun se harkitsee artiklan 6 mukaisesti erivapaushakemusta, toisin sanoen: onko urheilija todennäköisysharkinnan perusteella osoittanut, että jokainen artiklassa 4.2. mainittu ehto täyttyy?]

- 4.3** Poikkeustilanteessa *urheilijalle* voidaan tämän kansainvälisen erivapausstandardin muista määräyksistä huolimatta myöntää takautuva erivapaus kielletyn aineen tai kielletyn menetelmän lääkinnällistä käyttöä varten, jos takautuvan erivapauden myöntämättä jättäminen olisi selvästi epäoikeudenmukaista säännösten tarkoituksen huomioon ottaen. Antidopingorganisaatio voi hyväksyä kansainvälisen tason urheilijoiden ja kansallisen tason urheilijoiden tämän artiklan mukaista takautuvaa erivapautta koskevan hakemuksen vain, jos WADA on sen etukäteen hyväksynyt (ja WADAlla on täysi harkintavalta hyväksyä tai hylätä antidopingorganisaation päätös).

Jos kyseessä ei ole kansainvälisen tason urheilija tai kansallisen tason urheilija, antidopingorganisaatio voi hyväksyä urheilijan tämän artiklan mukaista takautuvaa erivapautta koskevan hakemuksen kysymättä ensin WADAlta. WADA voi kuitenkin milloin tahansa arvioida tämän päätöksen erivapauden myöntämisestä, ja sillä on täysi harkintavalta hyväksyä tai hylätä kyseinen päätös.

Mitään WADAn ja/tai antidopingorganisaation tekemiä tämän artiklan mukaisia päätöksiä ei voida riitauttaa dopingrikkomuksen käsittelyn puolustuksena, valituksena tai muullakaan tavalla.

Kaikki antidopingorganisaation tämän artiklan 4.3 mukaisesti tekemät päätökset, sekä erivapauden myöntämistä että sen kieltämistä koskevat, on raportoitava ADAMSiin artiklan 5.5 mukaisesti.

[Kommentti artiklaan 4.3: Selvyyden vuoksi mainittakoon, että takautuva erivapaushakemus voidaan hyväksyä artiklan 4.3 perusteella, vaikka artiklan 4.2 ehdot eivät täytyisi (mutta näiden ehtojen täytyminen on merkittävä tekijä). Muita merkittäviä tekijöitä voivat rajoituksetta olla syyt, joiden vuoksi urheilija ei ole voinut esittää hakemusta etukäteen, urheilijan kokemus, urheilijan aiemmin saama koulutus, se, onko urheilija ilmoittanut aineen tai menetelmän käytöstä dopingtestipöytäkirjassa, ja urheilijan erivapauden äskettäinen päätyminen. Päätöksenteon yhteydessä WADA voi harkintansa mukaan konsultoida WADAn erivapauskomitean jäseniä.]

5.0 Antidopingorganisaatioiden erivapauksia koskevat vastuut

- 5.1 Säännöstön artiklassa 4.4 määritetään (a) millä *antidopingorganisaatioilla* on valtuudet tehdä *erivapauspäätöksiä*, (b) miten muiden *antidopingorganisaatioiden* tulisi tunnustaa ja noudattaa kyseisiä *erivapauspäätöksiä* ja (c) milloin *erivapauspäätöksiä* voidaan arvioida ja/tai milloin niistä voidaan valittaa.

[Kommentti artiklaan 5.1: Liitteen 1 vuokaaviossa esitellään säännöstön artiklan 4.4 keskeisimmät määräykset.

Jos kansallisten käytäntöjen vaatimukset ja määräykset aiheuttavat sen, että kansallisen antidopingorganisaation on testauksen suunnittelussa priorisoitava tiettyjä urheilulajeja tai alalajeja (kansainvälisen testaus- ja tutkintastandardin artiklassa 4.4.1 käsitellyllä tavalla), kansallinen antidopingorganisaatio voi kieltäytyä käsittelemästä joitakin tai kaikkia urheilijoiden etukäteen lähettämiä erivapaushakemuksia, jos näiden urheilijoiden laji ei ole kansallisen antidopingorganisaation testauksen suunnittelussa priorisoitu laji tai alalaji, mutta tällöin kansallinen antidopingorganisaatio sallii jokaisen tämän jälkeen testatun urheilijan hakea takautuvaa erivapautta. Kansallisen antidopingorganisaation on kerrottava tällaisesta käytännöstä verkkosivuillaan, jotta asianomaiset urheilijat tietäisivät siitä.

Säännöstön artiklassa 4.4.2 määritellään kansallisen antidopingorganisaation valtuudet tehdä sellaisia urheilijoita koskevia erivapauspäätöksiä, jotka eivät ole kansainvälisen tason urheilijoita. Jos ei ole selvää, mikä kansallinen antidopingorganisaatio käsittelee kyseisen urheilijan erivapauspäätöksen, asiasta päättää WADA. WADAn päätös on lopullinen eikä siitä voi valittaa.]

- 5.2 Selvyiden vuoksi mainittakoon, että kun *kansallinen antidopingorganisaatio* myöntää *urheilijalle erivapauden*, kyseinen *erivapaus* on voimassa kansallisella tasolla kaikkialla maailmassa eikä muiden *kansallisten antidopingorganisaatioiden* tarvitse virallisesti tunnustaa sitä artiklan 7.0 mukaisesti (esimerkiksi jos *urheilijan kansallinen antidopingorganisaatio* myöntää hänelle *erivapauden* ja urheilija harjoittelee tai kilpailee jonkin toisen *kansallisen antidopingorganisaation* alaisessa maassa, kyseinen *erivapaus* on voimassa, jos tämä *kansallinen antidopingorganisaatio* testaa urheilijan).
- 5.3 Jokaisen *kansallisen antidopingorganisaation*, kansainvälisen lajiliiton ja suuren *urheilutapahtuman järjestäjän* on perustettava erivapauskomitea, joka päättää *erivapauksien* myöntämisestä tai tunnustamisesta artiklan 4.2 ehtojen täyttymisen perusteella.

[Kommentti artiklaan 5.3: Selvyiden vuoksi mainittakoon, että artikloissa 4.1 ja 4.3 määriteltyjen ehtojen täyttämistä päättää asiaankuuluva antidopingorganisaatio yhdessä erivapauskomitean jäsenen/jäsenten kanssa.

Vaikka suuren tapahtuman järjestäjäorganisaatio voi halutessaan tunnustaa aiemmat erivapaudet automaattisesti, tarvitaan mekanismi, jonka avulla tapahtumaan osallistuvat urheilijat voivat tarvittaessa hakea uutta erivapautta. Jokainen suuren urheilutapahtuman järjestäjä voi päättää itse, perustaako se tätä tarkoitusta varten oman erivapauskomitean vai ulkoistaako se tehtävän sopimuksella kolmannelle osapuolelle. Jokaisessa tapauksessa tavoitteen tulisi olla se, että urheilutapahtumassa kilpailevan urheilijan olisi mahdollista hankkia erivapaudet nopeasti ja tehokkaasti ennen kilpailua.]

- a) Erivapauskomiteassa on oltava vähintään kolme (3) lääkäriä, joilla on kokemusta *urheilijoiden* hoidosta ja vankat tiedot kliinisestä, urheilu- ja liikuntalääketieteestä. Jos tapauksessa tarvitaan jonkin erityisalan asiantuntemusta (esimerkiksi jos kyseinen aine tai menetelmä liittyy vammais*urheilijan* vammaan), ainakin yhdellä (1) erivapauskomitean jäsenellä tai asiantuntijalla on oltava asiantuntemusta kyseisestä aiheesta. Erivapauskomitean yhden (1) lääkärijäsenen tulisi toimia erivapauskomitean puheenjohtajana.
- b) Päätösten puolueettomuuden varmistamiseksi kaikkien erivapauskomitean jäsenten on allekirjoitettava eturistiriitoja ja luottamuksellisuutta koskeva vakuutus (ilmoituksen mallipohja on saatavissa *WADAn* verkkosivuilta).
- 5.4** Jokaisen *kansallisen antidopingorganisaation*, kansainvälisen lajiliiton ja *suuren urheilutapahtuman järjestäjän* on laadittava selkeä prosessi, jonka avulla erivapauskomitealta haetaan tämän *kansainvälisen standardin* vaatimusten mukaista *erivapautta*. Sen tulee myös julkaista tiedot (vähintään) asettamalla ne näkyvälle paikalle verkkosivustollaan.
- 5.5** Jokaisen *kansallisen antidopingorganisaation*, kansainvälisen lajiliiton ja *suuren urheilutapahtuman järjestäjän* on ilmoitettava viipymättä (englanniksi tai ranskaksi) kaikista erivapauskomiteansa päätöksistä myöntää tai evätä *erivapaus* sekä kaikista päätöksistä tunnustaa tai kieltäytyä tunnustamasta toisen *antidopingorganisaation erivapaus*päätökset. Tämä on tehtävä *ADAMSin* kautta kahdenkymmenen yhden (21) päivän kuluessa päätöksen vastaanottamisesta. Kielteisen *erivapaus*päätöksen tulee sisältää selitys epäämisen syistä. Myönnettyjen *erivapaus*päätösten tapauksessa ilmoitettaviin tietoihin tulee sisältyä seuraavat tiedot (englanniksi tai ranskaksi):
- a) onko *urheilija* saanut luvan hakea *erivapautta* takautuvasti artiklan 4.1 mukaisesti ja miksi tai onko *urheilija* saanut luvan hakea *erivapautta* takautuvasti artiklan 4.3 mukaisesti ja onko sellainen hänelle myönnetty ja selitys siitä, miksi näin on tehty
- b) hyväksytty aine tai menetelmä, annostus, antotiheys, sallittu *antotapa* ja *erivapauden* kesto (ja määrätyn hoidon kesto, jos se ei ole sama) sekä kaikki *erivapauden* myöntämisen yhteydessä määrätty ehdot; ja
- c) *erivapaus*hakemuslomake (mikäli tätä ei ole täytetty sähköisesti *ADAMS-järjestelmässä*) ja asiaankuuluvat kliiniset tiedot, jotka osoittavat artiklan 4.2 *erivapautteen* liittyvien ehtojen täyttyvän (tietoja saavat käsitellä vain *WADA*, *urheilijan kansallinen antidopingorganisaatio*, *urheilijan* kansainvälinen lajiliitto sekä *suuren urheilutapahtuman järjestäjä*, jonka järjestämässä *tapahtumassa urheilija* aikoo kilpailla).

[Kommentti artiklaan 5.5: Jos *erivapaus*hakemuslomaketta käytetään, *antidopingorganisaatiot* voivat käännettää sen muille kielille, mutta lomakkeessa on aina oltava myös alkuperäinen englannin- tai ranskankielinen teksti ja sisällöstä on oltava englannin- tai ranskankielinen käännös.

Hakemukseen on liitettävä kaikki potilasasiakirjat, mukaan lukien diagnostiset kokeet sekä laboratoriokokeiden tulokset ja arvot, mutta niitä ei tarvitse käännettää englanniksi tai ranskaksi. Tiivistelmä tärkeimmistä tiedoista (mukaan lukien tärkeimmistä diagnostisista kokeista) on kuitenkin kirjattava ADAMSiin liittäen mukaan riittävät tiedot diagnoosin tekemiseksi. On suositeltavaa, että tämän tiivistelmän laatii lääkäri tai muu henkilö, jolla on riittävä

lääketieteellinen osaaminen, jotta lääketieteelliset tiedot tulevat oikein ymmärretyiksi ja tiivistetyiksi. Kyseinen antidopingorganisaatio tai WADA voi vaatia myös tarkennetun tai täydellisen käännöksen.]

- 5.6** Jos kansallinen antidopingorganisaatio myöntää urheilijalle erivapauden, sen on varoitettava häntä kirjallisesti siitä, että (a) erivapaus on voimassa vain kansallisella tasolla ja (b) jos urheilijasta tulee kansainvälisen tason urheilija tai jos urheilija kilpailee kansainvälisessä urheilutapahtumassa, hänen erivapautensa ei ole voimassa kyseisissä tilanteissa, jollei asiaankuuluva kansainvälinen lajiliitto tai suuren urheilutapahtuman järjestäjä tunnusta kyseistä erivapautta artiklan 7.0 mukaisesti. Sen jälkeen kansallisen antidopingorganisaation tulee auttaa urheilijaa selvittämään, milloin hänen on lähetettävä erivapaus kansainvälisen lajiliiton tai suuren urheilutapahtuman järjestäjän tunnustettavaksi. Lisäksi kansallisen antidopingorganisaation tulee ohjata ja tukea urheilijaa tunnustusprosessissa.
- 5.7** Jokaisen kansainvälisen lajiliiton ja suuren urheilutapahtuman järjestäjän on julkaistava ja pidettävä ajan tasalla ilmoitus (vähintään asettamalla se näkyvälle paikalle verkkosivustossaan ja lähettämällä se WADAlle), jossa määritellään selvästi (1) ne urheilijat, jotka tulevat sen toimivallan alaisiksi ja joiden on haettava erivapautta, ja milloin tämä tulee tehdä, (2) mitkä muiden antidopingorganisaatioiden erivapauspäätökset se tunnustaa automaattisesti edellä mainitun hakemuksen sijasta artiklan 7.1 kohdan a mukaisesti ja (3) mitkä muiden antidopingorganisaatioiden erivapauspäätökset täytyy lähettää tunnustettavaksi artiklan 7.1 kohdan b mukaisesti.
- 5.8** Jos kansallinen antidopingorganisaatio myöntää urheilijalle erivapauden ja urheilijasta tulee kansainvälisen tason urheilija tai urheilija kilpailee kansainvälisessä urheilutapahtumassa, erivapaus on voimassa vasta, kun asiaankuuluva kansainvälinen lajiliitto tunnustaa kyseisen erivapauden artiklan 7.0 mukaisesti. Jos kansainvälinen lajiliitto myöntää urheilijalle erivapauden ja urheilija kilpailee suuren urheilutapahtuman järjestäjän järjestämässä kansainvälisessä urheilutapahtumassa, erivapaus on voimassa vasta, kun asiaankuuluva suuren urheilutapahtuman järjestäjä tunnustaa kyseisen erivapauden artiklan 7.0 mukaisesti. Jos kansainvälinen lajiliitto tai suuren urheilutapahtuman järjestäjä kieltäytyy tunnustamasta erivapautta, (urheilijan tarkastus- ja valitusoikeudesta riippuen) kyseiseen erivapauteen ei voi vedota kansainvälisessä lajiliitossa tai suuren urheilutapahtuman järjestäjäorganisaatiossa kyseistä kiellettyä ainetta tai kiellettyä menetelmää käytettäessä, hallussapidettäessä tai luovutettaessa.

6.0 Erivapauden hakemisprosessi

- 6.1** Erivapautta tarvitsevan urheilijan on haettava sitä mahdollisimman nopeasti. Jos aineiden käyttö on kiellettyä vain kilpailun aikana, urheilijan tulee hakea erivapautta vähintään kolmekymmentä (30) päivää ennen seuraavaa kilpailua, jollei kyseessä ole hätä- tai poikkeustilanne.
- 6.2** Urheilijan tulee hakea erivapautta kansalliselta antidopingorganisaatioltaan, kansainväliseltä lajiliitolta ja/tai suuren urheilutapahtuman järjestäjältä verkossa tai käyttämällä erivapaushakemuslomaketta. Antidopingorganisaatioiden hakemuslomakkeen tai muun prosessin, jota he haluavat urheilijoiden käyttävän, on oltava saatavilla heidän verkkosivustollaan. Jos hakemuslomaketta käytetään, sen tulee perustua WADAn verkkosivustossa saatavilla olevaan "TUE Application Form" -mallipohjaan. Antidopingorganisaatiot voivat lisätä hakemuslomakkeeseen kohtia, joissa pyydetään lisätietoja, mutta lomakkeesta ei saa poistaa mitään kohtia.

[Kommentti artiklaan 6.2: Tietyissä tilanteissa urheilija ei ehkä tiedä, miltä kansalliselta antidopingorganisaatiolta hänen pitäisi hakea erivapautta. Tällöin

urheilijan tulee ensin ottaa yhteyttä sen maan kansalliseen antidopingorganisaatioon, jonka urheilujärjestön alaisena urheilija urheilee (tai jonka jäsen tai lisenssinhaltija hän on) ja selvittää, onko hän kyseisen antidopingorganisaation sääntöjen mukaan sen toimivallan alainen.

Jos kyseinen kansallinen antidopingorganisaatio kieltäytyy arvioimasta urheilijan erivapaushakemusta sillä perusteella, ettei se kuulu kyseisen organisaation toimivallan piiriin, tulee urheilijan katsoa lisätietoja asuinmaansa (jos se ei ole sama) kansallisen antidopingorganisaation säännöistä.

Jollei urheilijan erivapaus edelleenkään kuulu kyseisen kansallisen antidopingorganisaation toimivallan piiriin, tulee urheilijan katsoa lisätietoja sen maan kansallisen antidopingorganisaation säännöistä, jonka kansalainen hän on (jos se ei ole sama kuin maa, jossa hän kilpailee tai asuu).

Urheilija voi pyytää joltakin edellä mainitulta kansalliselta antidopingorganisaatiolta apua sen selvittämisessä, onko kyseisellä kansallisella antidopingjärjestöllä erivapautta koskeva toimivalta. Jollei millään edellä mainituista kansallisista antidopingorganisaatioista ole erivapautta koskevaa toimivaltaa, urheilijalle tulee positiivisen testituloksen tapauksessa tavallisesti antaa lupa hakea takautuvaa erivapautta tulosten käsittelystä vastaavalta antidopingorganisaatiolta. Katso lisäksi WADAn verkkosivuston lääketieteellisen osion "Where to Apply?" -kohdan yhteenvetovuokaaviot.]

- 6.3** *Urheilija saa hakea erivapautta vain yhdeltä (1) antidopingorganisaatiolta kutakin sairautta varten tarvittavan kielletyn aineen tai kielletyn menetelmän käyttöön. Lisäksi urheilijalla saa kerrallaan olla vain yksi (1) erivapaus kutakin sairautta varten tarvittavan kielletyn aineen tai kielletyn menetelmän käyttöön (ja jokainen uusi myönnettävä erivapaus korvaa edellisen erivapauden, ja kyseisen antidopingorganisaation pitäisi peruuttaa se).*
- 6.4** *Urheilijan on lähetettävä erivapaushakemus asianmukaiselle antidopingorganisaatiolle ADAMSin kautta tai jollakin muulla antidopingorganisaation määrittämällä tavalla. Hakemuksen mukana tulee toimittaa kattava sairaushistoria, alkuperäisdiagnoosin tehneen lääkärin asiakirjat (mahdollisuuksien mukaan) ja kaikki mahdolliset asiaan liittyvät lääketieteelliset tutkimukset, laboratoriotulokset ja kuvantamistutkimukset. Hakemuksessa tulee olla lääkärin allekirjoitus sille osoitetulla paikalla.*
- [Kommentti artikklaan 6.4: Toimitettujen diagnoosia ja hoitoa sekä erivapauden kestoa koskevien tietojen tulee olla WADAn verkkosivustossa julkaistujen niitä koskevien ohjeiden mukaisia.]*
- 6.5** *Urheilijan on säilytettävä täydellinen kopio antidopingorganisaatiolle toimitetusta erivapaushakemuksesta ja kaikista siihen liitetyistä materiaaleista ja tiedoista.*
- 6.6** *Erivapauskomitea käsittelee erivapaushakemuksen vain, jos sille toimitetaan asianmukaisesti täytetty hakemuslomake, jossa on mukana kaikki tarvittavat liitteet. Epätäydelliset hakemukset palautetaan urheilijalle täydentämistä ja uudelleen lähettämistä varten.*
- 6.7** *Erivapauskomitea voi pyytää urheilijalta tai hänen lääkäriltään lisätietoja, -tutkimuksia tai -kuvia tai muuta tietoa, jonka katsotaan olevan olennaista urheilijan hakemusta arvioitaessa. Se voi myös tarvittaessa pyytää lääketieteellistä tai muuta tieteellistä apua asiantuntijoilta.*
- 6.8** *Kaikki mahdolliset kulut, joita urheilijalle aiheutuu erivapaushakemuksen tekemisestä ja*

sen täydentämisestä erivapauskomitean vaatimalla tavalla, ovat *urheilijan* vastuulla.

- 6.9 Erivapauskomitea päättää mahdollisimman nopeasti ja yleensä (elleivät olosuhteet ole poikkeukselliset) kahdenkymmenen (21) päivän kuluessa täydellisen hakemuksen saamisesta, myöntääkö se erivapauden. Jos *erivapaus*hakemus on toimitettu erivapauskomitealle hyvissä ajoin ennen *urheilutapahtumaa*, sen tulee pyrkiä käsittelemään hakemus ennen *urheilutapahtuman* alkamista.
- 6.10 Erivapauskomitean on annettava päätös *urheilijalle* kirjallisesti, ja päätöksen on oltava *WADAn* ja toisen *antidopingorganisaation* saatavilla *ADAMSin* kautta artiklan 5.5 mukaisesti.
- 6.11 Jokaiselle *erivapaudelle* määritellään erivapauskomitean harkinnan mukaan kesto, jonka päätyttyä *erivapaus* raukeaa automaattisesti. Jos *urheilijan* täytyy jatkaa *kielletyn aineen* tai *kielletyn menetelmän* käyttöä *erivapauden* päättymispäivän jälkeen, hänen on lähetettävä uusi *erivapaus*hakemus hyvissä ajoin ennen päättymispäivää, jotta päätöksenteolle on riittävästi aikaa.

[Kommentti artiklaan 6.11: Erivapauden kestoa koskevien perusteluiden tulee soveltuvin osin olla WADAn julkaisun "TUE Physician Guidelines" mukainen.]

- 6.12 *Erivapaus* perutaan ennen raukeamispäivää, jos *urheilija* ei noudata *erivapauden* myöntäneen *antidopingorganisaation* asettamia vaatimuksia tai ehtoja. *Erivapaus* voidaan kumota myös *WADAn* arvioinnin tai valituksen seurauksena.
- 6.13 Jos *urheilija* antaa *positiivisen testituloksen* pian sen jälkeen, kun kyseistä *kiellettyä ainetta* koskeva *erivapaus* on päättynyt, peruttu tai kumottu, *positiivisen testituloksen* alustavan tutkinnan suorittava *antidopingorganisaatio* harkitsee *kansainvälisen tulostenkäsittelystandardin* artiklan 5.1.1.1 mukaisesti, onko testitulos yhdenmukainen sen kanssa, miten *kiellettyä ainetta* on käytetty ennen *erivapauden* raukeamista, perumista tai kumoamista. Jos tulos osoittautuu yhdenmukaiseksi, käyttöä (sekä siitä johtuvaa *kielletyn aineen* löydystä *urheilijan näytteessä*) ei katsota dopingrikkomukseksi.
- 6.14 Jos *urheilija* pyytää *erivapauden* myöntämisen jälkeen, että *kielletyn aineen* tai *kielletyn menetelmän* annostusta, antotiheyttä, antotapaa tai hoidon kestoa muutetaan merkittävästi siihen nähden, mitä *erivapaudessa* on määritetty, hänen on otettava yhteyttä kyseiseen *antidopingorganisaatioon*, joka päättää, onko *urheilijan* haettava uutta *erivapautta*. Jos *kielletyn aineen* tai *kielletyn menetelmän* läsnäolo, käyttö, *hallussapito* tai *luovutus* ei ole yhdenmukainen myönnetyn *erivapauden* kanssa, tilannetta voidaan pitää *urheilijalle* myönnetystä *erivapaudesta* huolimatta dopingrikkomuksena.

[Kommentti artiklaan 6.14: On tunnettua, että joissakin sairauksissa tarvittavat annostukset voivat vaihdella erityisesti hoidon alkuvaiheissa tai insuliiniriippuvaisen diabeteksen kaltaisten tautien hoidossa. Tällaiset mahdolliset vaihtelut on otettava huomioon erivapaudessa. Jos kuitenkin kyseessä on muutos, jota ei ole huomioitu erivapaudessa, urheilijan on otettava yhteyttä kyseiseen antidopingorganisaatioon ja selvitettävä, tarvitaanko uutta erivapautta.]

7.0 Erivapauden tunnustamisprosessi

7.1 Säännöstön artiklassa 4.4 vaaditaan, että *antidopingorganisaation* on tunnustettava toisen *antidopingorganisaation* myöntämä *erivapaus*, joka täyttää artiklassa 4.2 määritellyt ehdot. Jos siis *urheilijalla* on jo *erivapaus* ja hän siirtyy kansainvälisen lajiliiton tai *suuren urheilutapahtuman järjestäjän erivapausvaatimusten* piiriin, hänen ei tule lähettää uutta *erivapaus*hakemusta kansainväliselle lajiliitolle tai *suuren urheilutapahtuman järjestäjälle*. Sen sijaan:

- a) Kansainvälinen lajiliitto tai *suuren urheilutapahtuman järjestäjä* saattaa julkaista ilmoituksen, että se tunnustaa automaattisesti säännöstön artiklan 4.4 mukaisesti tehdyt *erivapaus*päätökset (tai tietyt päätökset, esimerkiksi tiettyjen *antidopingorganisaatioiden* tekemät päätökset tai päätökset, jotka liittyvät tiettyihin *kiellettyihin aineisiin*). Tämä kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että kyseisistä päätöksistä on raportoitu etukäteen artiklan 5.5 mukaisesti. Jos *urheilijan erivapaus* on myöntämishetkellä tyyppiä, joka tunnustetaan automaattisesti, hänen ei tarvitse ryhtyä lisätoimiin. *Antidopingorganisaatio* ei arvioi *erivapautta* erikseen mikäli se on tunnustettu automaattisesti.

[Kommentti artiklaan 7.1(a): Automaattinen erivapauspäätösten tunnustaminen voi helpottaa urheilijoiden taakkaa. Tästä huolimatta kansainvälisten lajiliittojen ja suurten urheilutapahtumien järjestäjien tulee huolellisesti valita antidopingorganisaatiot ja/tai aineet, jotka ne tunnustavat automaattisesti. Jos kansainvälinen lajiliitto tai suuren urheilutapahtuman järjestäjä on halukas tunnustamaan erivapauspäätökset automaattisesti, sen tulee julkaista verkkosivuillaan ja pitää ajan tasalla listaa antidopingorganisaatioista, joiden erivapauspäätökset se tunnustaa automaattisesti ja/tai listaa kielletyistä aineista, joiden erivapauspäätökset se tunnustaa automaattisesti.]

- b) Jos automaattista tunnustusta ei tarjota, *urheilijan* on lähetettävä myönnetyn *erivapauden* tunnustamispyyntö kyseiselle kansainväliselle lajiliitolle tai *suuren urheilutapahtuman järjestäjälle* joko *ADAMSin* kautta tai jollakin muulla kansainvälisen lajiliiton tai *suuren urheilutapahtuman järjestäjän* määrittelemällä tavalla.

[Kommentti artiklaan 7.1(b): Tunnustaminen tapahtuu ainoastaan artiklan 4.2. ehtojen täyttymisen perusteella. Tämän mukaan erivapauden kesto yksin ei ole riittävä syy kieltää tunnustamista (paitsi jos tämä liittyy artiklan 4.2 ehtojen täyttymiseen). Erivapauden kesto koskevien perusteluiden tulee soveltuvin osin olla WADAn julkaisun "TUE Physician Guidelines" mukainen.]

7.2 Epätäydelliset *erivapauden* tunnustamispyynnöt palautetaan *urheilijalle* täydentämistä ja uudelleen lähettämistä varten. Lisäksi, erivapauskomitea voi pyytää *urheilijalta* tai hänen lääkäriltään lisätietoja, -tutkimuksia tai -kuvia tai muuta tietoa, jonka katsotaan

olevan olennaista *urheilijan erivapauden* tunnustamispyyntöä arvioitaessa. Se voi myös tarvittaessa pyytää lääketieteellistä tai muuta tieteellistä apua asiantuntijoilta.

- 7.3 Kaikki mahdolliset kulut, joita *urheilijalle* aiheutuu *erivapauden* tunnustamispyynnön tekemisestä ja sen täydentämisestä erivapauskomitean vaatimalla tavalla, ovat *urheilijan* vastuulla.
- 7.4 Erivapauskomitea päättää mahdollisimman nopeasti ja yleensä (elleivät olosuhteet ole poikkeukselliset) kahdenkymmenen (21) päivän sisällä täydellisen *erivapauden* tunnustamispyynnön saamisesta, tunnustaako se *erivapauden*. Jos *erivapauden* tunnustamispyyntö on toimitettu erivapauskomitealle hyvissä ajoin ennen *urheilutapahtumaa*, sen tulee pyrkiä käsittelemään hakemus ennen *urheilutapahtuman* alkamista.
- 7.5 Erivapauskomitean *urheilijalle* antaman päätöksen on oltava kirjallinen ja sen on oltava *WADAn* ja toisen *antidopingorganisaation* saatavilla *ADAMSin* kautta. Kielteisessä *erivapauden* tunnustamispäätöksessä on oltava selitys siitä, miksei *erivapautta* ole tunnustettu.
- 7.6 Jos kansainvälinen lajiliitto päättää testata *urheilijan*, joka ei ole *kansainvälisen tason urheilija*, sen täytyy tunnustaa *urheilijan kansallisen antidopingorganisaation* myöntämä *erivapaus*, ellei *urheilijaa* vaadita hakemaan *erivapaudelle* tunnustusta artiklojen 5.8 ja 7.0 mukaisesti, ts. koska *urheilija* kilpailee *kansainvälisessä urheilutapahtumassa*.

8.0 *Erivapauspäätösten arviointi WADAssa*

- 8.1 *Säännöstön* artiklassa 4.4.6 säädetään, että *WADAn* on joissain tapauksissa arvioitava kansainvälisten lajiliittojen tekemiä *erivapauspäätöksiä* ja että se voi arvioida mitä tahansa muutakin *erivapauspäätöstä* sen varmistamiseksi, että artikloiden 4.1 ja 4.2 ehtoja noudatetaan. Artiklan 4.2 ehtojen mukaisesti *WADAn* on perustettava *WADAn erivapauskomitea*, joka täyttää artiklan 5.3 määrittämät ehdot näiden arviointien suorittamiseksi. Artiklan 4.1 ehtojen mukaisesti *WADA* voi arvioida ne (ja oman harkintansa mukaan konsultoida *WADAn erivapauskomitean* jäseniä).
- 8.2 Jokainen arviointipyyntö on lähetettävä *WADAlle* kirjallisesti ja siihen on liitettävä *WADAn* määrittämä hakemusta koskeva maksu sekä kopiot artiklassa 6.4 määritellyistä tarvittavista tiedoista (tai jos kyseessä on *erivapauden* epäämisen arviointi, mukaan on liitettävä kaikki *urheilijan* alkuperäisessä *erivapaus*hakemuksessa olleet tiedot). Pyyntö on kopioitava *antidopingorganisaatiolle*, jonka päätöstä arvioidaan, ja *urheilijalle* (jos hän ei ole arvioinnin pyytäjä).
- 8.3 Jos *erivapaus*päätöksen arviointipyyntö on sellainen, ettei *WADA* ole velvollinen sitä arvioimaan, *WADAn* on kerrottava *urheilijalle* heti, kun se on pyynnön vastaanottamisen jälkeen mahdollista, aikooko se arvioida *erivapaus*päätöksen. *WADAn* päätös olla arvioimatta *erivapaus*päätöstä on lopullinen eikä siitä voi valittaa. *Erivapaus*päätöksestä voi silti ehkä vielä valittaa *säännöstön* artiklan 4.4.7 mukaisesti.
- 8.4 Jos kansainvälisen lajiliiton *erivapaus*päätöksen arviointipyyntö on sellainen, että *WADA* on velvollinen sen arvioimaan, *WADA* voi siitä huolimatta lähettää päätöksen takaisin kansainväliselle lajiliitolle (a) selvennystä varten (esimerkiksi jos syytä ei eritellä päätöksessä

selvästi) ja/tai (b) uudelleen arviointia varten (esimerkiksi jos *erivapaus* on evätty vain siksi, että artiklan 4.2 ehtojen mukaan vaadittavat lääketieteelliset testitulokset tai muut tiedot puuttuvat).

[Kommentti artiklaan 8.4: Jos kansainvälinen lajiliitto kieltäytyy tunnustamasta kansallisen antidopingorganisaation myöntämää erivapautta vain siksi, että hakemuksesta puuttuu potilaskertomuksia tai muita tietoja, joita tarvitaan osoittamaan, että erivapaus täyttää artiklan 4.2 kriteerit, asiaa ei pidä saattaa WADAn tutkittavaksi. Sen sijaan hakemukseen on lisättävä puuttuvat tiedot ja se on lähetettävä kansainväliselle lajiliitolle uudelleen.]

- 8.5** Jos arviointipyynnö lähetetään WADAn erivapauskomitean arvioitavaksi, se voi pyytää *antidopingorganisaatiolta* ja/tai *urheilijalta* lisätietoja, esimerkiksi artiklassa 6.7 kuvattuja muita tutkimuksia. Se voi myös tarvittaessa pyytää lääketieteellistä tai muuta tieteellistä apua asiantuntijoilta.
- 8.6** WADAn erivapauskomitea kumoo jokaisen myönnetyn *erivapauden*, joka ei täytä artikloiden 4.1 ja 4.2 ehtoja (soveltuvin osin). Jos kumottu *erivapaus* koskee etukäteen haettua erivapautta (eikä ole laadultaan takautuva), kumouspäätös astuu voimaan WADAn määrittämänä päivänä (mikä ei ole ennen päivämäärää, jolloin WADA ilmoittaa *urheilijalle*). Kumouspäätöstä ei sovelleta takautuvasti eikä *urheilijan* tuloksia ilmoitusta edeltävältä ajalta *hylätä*. Jos kumottu *erivapaus* on takautuva, myös kumouspäätös on takautuva.
- 8.7** WADAn erivapauskomitea kumoo jokaisen *erivapauden* epäämisen, jos *erivapaushakemus* täyttää artikloiden 4.1 ja 4.2 ehdot. Se siis myöntää *erivapauden*.
- 8.8** Jos WADAn erivapauskomitea arvioi kansainvälisen lajiliiton päätöstä, joka on lähetetty sille *säännöstön* artiklan 4.4.3 mukaisesti (eli pakollinen arviointi), se voi vaatia arvioinnin "häviävää" *antidopingorganisaatiota* (eli sitä *antidopingorganisaatiota*, jonka näkemys hylätään) (a) hyvittämään hakemusmaksun osapuolelle, joka on lähettänyt päätöksen WADAlle (soveltuvin osin) ja/tai (b) maksaa WADAlle arvioinnista aiheutuneet kulut siinä määrin kuin hakemusmaksu ei korvaa niitä.
- 8.9** Jos WADAn erivapauskomitea kumoo *erivapauspäätöksen*, jonka WADA on itse päättänyt arvioida, WADA voi vaatia päätöksen tehnyttä *antidopingorganisaatiota* korvaamaan WADAlle arvioinnista aiheutuneet kulut.
- 8.10** WADAn on tarvittaessa tiedotettava WADAn erivapauskomitean perustellusta päätöksestä viipymättä *urheilijalle* sekä hänen kansalliselle *antidopingorganisaatiolleen* ja kansainväliselle lajiliitolleen (ja tarpeen mukaan *suuren tapahtuman järjestäjäorganisaatiolle*).

9.0 Tietojen luottamuksellisuus

- 9.1** *Antidopingorganisaatioiden erivapausprosessin* yhteydessä suorittaman henkilötietojen käsittelyn on noudatettava *kansainvälistä tietosuojastandardia*. *Antidopingorganisaatioiden* on varmistettava, että niillä on tällaisen käsittelyn edellyttämä laillinen toimivalta tai peruste *kansainvälisen tietosuojastandardin* ja voimassa olevan lain mukaisesti.
- 9.2** *Antidopingorganisaatioiden* on ilmoitettava *urheilijoille* kirjallisesti seuraavat tiedot ja muut

kansainvälisen tietosuojastandardin artiklan 7.1 mukaiset tarvittavat tiedot, kun urheilija hakee *erivapauden* tunnustamista:

- a) Kaikki hakemukseen liittyvät tiedot voidaan toimittaa eri erivapauskomiteoiden jäsenille, joilla on tämän *kansainvälisen standardin* mukaan oikeus tarkistaa tiedot, ja tarvittaessa muille riippumattomille lääketieteen tai muun alan asiantuntijoille tai muulle henkilökunnalle (mukaan lukien *WADAn* henkilökunta), joka osallistuu *erivapaus*hakemusten hallintaan, arviointiin tai niitä koskevien valitusten käsittelyyn.
- b) *Urheilijan* on annettava lääkäriin/lääkäreilleen lupa antaa erivapauskomitealle mitä tahansa terveystietoa, jonka erivapauskomitea katsoo olevan tarpeen *urheilijan* hakemuksen käsittelemiseksi ja ratkaisemiseksi; ja
- c) Hakemusta koskeva päätös on ilmoitettava kaikille *antidopingorganisaatioille*, joilla on valtuudet *testata urheilijaa* tai *käsitellä* hänen *tuloksiaan*.
[Kommentti artiklaan 9.2: Silloin kun *antidopingorganisaatiot käsittelevät henkilötietoja erivapausprosessin* yhteydessä *urheilijan suostumuksen perusteella, erivapauden myöntämistä hakevan urheilijan on annettava kirjallinen nimenomainen suostumus asiasta.*]

9.3 *Erivapauden* hakuprosessi hoidetaan ehdottoman luottamuksellisesti. Erivapauskomiteoiden jäsenet, riippumattomat asiantuntijat ja *antidopingorganisaation* asiaankuuluvat työntekijät hoitavat kaikki prosessiin liittyvät tehtävänsä ehdottoman luottamuksellisesti ja allekirjoittavat asianmukaisen salassapitosopimuksen. Erityisen salassa pidettäviä ovat seuraavat tiedot:

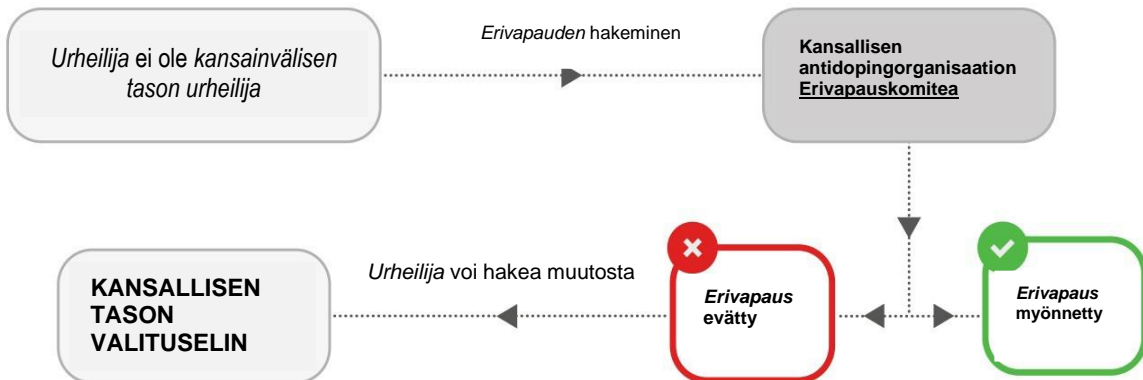
- a) *urheilijan* ja häntä hoitavan lääkärin tai hoitavien lääkäreiden antamat terveystiedot
- b) kaikki *erivapaus*hakemuksessa mainitut tiedot, mukaan lukien hoitavan lääkärin nimi (hoitavien lääkäreiden nimet).

9.4 Jos *urheilija* haluaa perua luvan terveystietojensa luovuttamiseen erivapauskomitealle, hänen on ilmoitettava siitä kirjallisesti lääkäriin sillä edellytyksellä, että tämä aiheuttaa *urheilijan erivapaus*hakemuksen tai jo olemassa olevan *erivapauden* tunnustamishakemuksen peruuttamisen ilman sen hyväksymistä/tunnustamista.

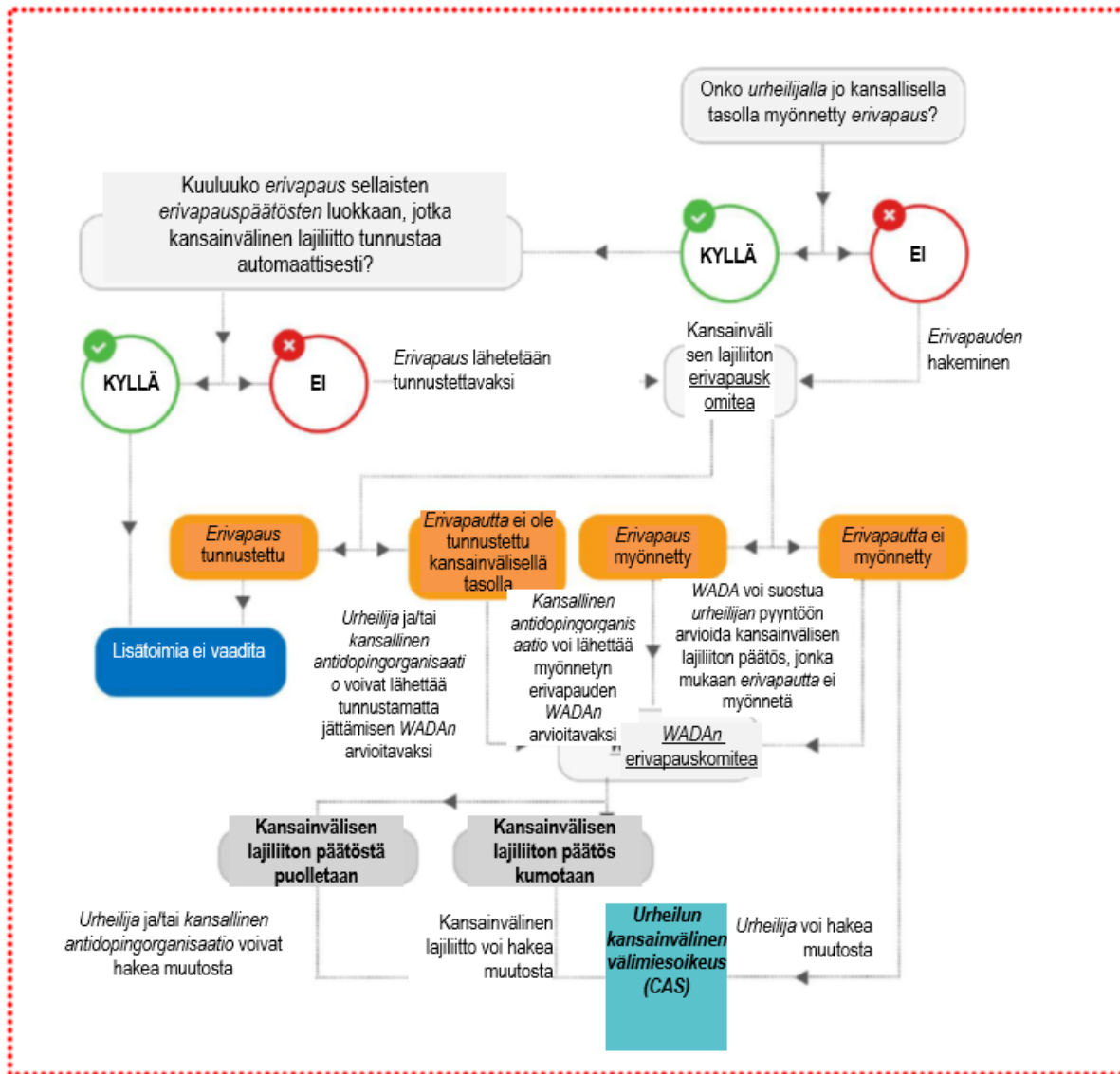
9.5 *Antidopingorganisaatio* saa käyttää *urheilijan* lähettämiä tietoja vain *erivapaus*hakemuksen arvioimiseen ja mahdollisen dopingrikkomuksen tutkintaan tai käsittelemiseen.

LIITE 1: SÄÄNNÖSTÖN ARTIKLAN 4.4 VUOKAAVIO

1. Erivapausprosessi, jos urheilija ei ole kansainvälisen tason urheilija, kun tarve erivapauteen ilmenee

2. *Erivapausprosessi, jos urheilija on kansainvälisen tason urheilija (ja on siten kansainvälisen lajiliiton erivapausvaatimusten alainen), kun tarve erivapauteen ilmenee*

3. *Suurten urheilutapahtumien järjestäjällä, jonka tapahtumaan urheilija osallistuu, on omat erivapausvaatimuksensa*

